

VAN WIEG NAAR WERK

Voorwoord Marco Swart

Een Deventer jeugd

Het beeld van een Deventer jeugd is een drieluik. Centraal, op het middenstuk, staat een fijne tijd, waar je later met plezier aan kan terugdenken. Daarnaast, op het rechterpaneel, kun je aan het einde van die periode ook je plaats in de samenleving vinden in een mooi vak, een verdere studie of een andere manier waarop je je verdienstelijk kunt maken. Aan de andere kant, op het linkerpaneel, is te zien hoe er bij problemen snel aandacht op maat is. Dat is belangrijk, want je kunt je jeugd niet nog eens overdoen. Omdat we gewend zijn van links naar rechts te kijken, krijgt dit linkerpaneel veel aandacht, maar het krijgt zijn waarde juist als deel van het drieluik. Iets vergelijkbaars geldt ook voor het rechterpaneel. Je jeugd is een te belangrijk deel van je leven om alleen maar in het teken van "later" of van "problemen" te stellen.

Op de voorgrond in dit drieluik staan ouders, familie, vrienden, burens, clubs en tal van anderen die met elkaar in de eerste plaats het Deventer vormen waarin je opgroeit. Direct daarachter staan een keur van vakmensen die dagelijks met kinderen en jongeren werken. Hun ervaringen en kennis vormen de basis voor het beleid. Daarbij zijn de lijnen tussen alle partijen kort. Het Deventer onderwijs werkt al lang samen in één samenwerkingsverband. Nu is het zaak dat jeugdzorgvoorzieningen hier bij aansluiten, zodat de kinderen als regel hulp aangeboden krijgen in hun eigen vertrouwde omgeving. Iedere school in Deventer is ook een inlooppunt van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), waarin alle partners samenwerken. Prettig, want de school is voor ouders een logische plek om vragen te stellen.

De nota van Wieg Naar Werk beschrijft hoe de gemeente Deventer er voor zorgt dat kinderen zo zorgeloos mogelijk opgroeien. Dat begint al vroeg, bijvoorbeeld bij de ondersteuning van peuters met een taalachterstand of sociale problemen. De zorg is er echter niet alleen voor kleine kinderen, we blijven de jeugdigen volgen tot ze zich zelfstandig kunnen redden. Wat mij betreft is de missie geslaagd als kinderen vrolijk opgroeien en een diploma halen, dat een opstap biedt naar een toekomst met mogelijkheden.

Van Wieg Naar Werk. Oftewel: jongeren zo op weg helpen dat zij zich zelfstandig kunnen redden in de samenleving en een goede kans hebben op de arbeidsmarkt. Dat is wat de gemeente Deventer beoogt met het jeugdbeleid. Er komen de komende jaren nog heel veel veranderingen op het gebied van jeugd en onderwijs. Naast bezuinigingen op het speciaal onderwijs en jeugdzorg en de invoering van passend onderwijs, wordt de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Ik zie al deze veranderingen met vertrouwen tegemoet, zolang we de mensen in het werkveld de kans en de ruimte blijven geven om echt met de kinderen aan de slag te gaan. Zij maken het verschil voor de jongeren.

Marco P. Swart
Wethouder Jeugd en Onderwijs

Inleiding

De gemeente Deventer ondersteunt jongeren Van Wieg Naar Werk.

In het jeugdbeleid van de gemeente Deventer draait het om binding. Binding tussen kind en ouders, met de school, de buurt en de samenleving. De gemeente wil dat kinderen en jongeren vanaf hun geboorte tot aan hun werkzame leven het gevoel hebben dat ze ertoe doen. Deventer is trots op de jongeren en wil dat de jeugd trots is op Deventer. Om dit te stimuleren zijn doelen gesteld als gezond en veilig kunnen opgroeien, talenten ontwikkelen en een steentje bijdragen aan de maatschappij. Om welke doelen dit concreet gaat, leest u in 'Van Wieg Naar Werk'.

Heeft u na het lezen van dit document nog vragen? Aarzel dan niet om contact op te nemen met de gemeente Deventer via telefoonnummer 14 0570. Voor alle vragen over opvoeden kunt u terecht bij het CJG Deventer, ook online te vinden op www.cjgdeventer.nl.

Opgroeien zonder gedoe

Over opgroeien in Deventer is goed nieuws te melden. Maar liefst 85 procent van de kinderen groeit probleemloos op. Van de overige 15 procent, redt 10 procent zich prima met wat hulp op maat. Zo'n 5 procent heeft (meervoudige) problemen en behoefte aan professionele ondersteuning.

Van Wieg Naar Werk in Deventer betekent dat jongeren die dit nodig hebben hulp krijgen bij het bereiken van economische en sociale zelfstandigheid. Dit lukt alleen in een betrokken omgeving. Het doel van de gemeente en alle partners is om ervoor te zorgen dat kinderen een diploma halen. Uit onderzoek blijkt namelijk dat dit de beste start is voor een succesvolle en gelukkige toekomst. De kans op het vinden van een baan is na behalen van een diploma bijvoorbeeld al twee keer zo groot.

Het Deventer jeugdbeleid volgt jongeren tot aan hun 23ste om hun ontwikkeling in kaart te brengen en hen te ondersteunen. Sinds 2009 biedt de gemeente jongeren een leerwerk aanbod vanuit de wet Werk en Inkomen Jongeren (WIJ). Ook is er de JongerenWijzer: een gemeentelijke voorziening die zorgt dat de betrokken organisaties klantgericht met jongeren samenwerken.

Het eigen netwerk als basis

'It takes a village to raise a child'. Deze inmiddels beroemde uitspraak van Hillary Clinton geeft aan dat er veel handen nodig zijn om een kind gezond en veilig op te laten groeien. De kern van opgroeien ligt bij de kinderen en hun ouders. De omgeving – familie, vrienden en burens – kan daarbij helpen. Steun dicht bij huis biedt het kind een vertrouwde omgeving, waarin het zich goed kan ontwikkelen. Als het kind vier jaar is, wordt de school een logisch onderdeel van deze omgeving. Welzijnsvoorzieningen en zorginstellingen kunnen een rol krijgen door bij te staan met activiteiten, adviezen en ideeën. Ook is er aanvullende hulp voor jongeren die dit nodig hebben: het maatwerk voor jongeren met problemen.

Om de omgeving van een kind vertrouwd en veilig te houden, is het noodzakelijk dat instellingen die zich bezig houden met jeugd en gezin goed samenwerken. Om die reden werken vrijwel al deze partijen in Deventer samen in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Voor ouders is dit hét startpunt voor alle vragen over opvoeden. De instellingen vinden in het netwerk betrokken collega's, waardoor het mogelijk is om snel en effectief samen te werken en kennis uit te wisselen. Het uitgangspunt hierbij is: 'één gezin, één plan'.

Kinderen zo zorgeloos mogelijk laten opgroeien is meer dan alleen grenzen stellen en toezicht houden. Een veilige sociale omgeving is wenselijk. Daar maken niet alleen ouders, burens familie en vrienden deel van uit, maar ook sportverenigingen, jongerencentra en de brede school. De gemeente speelt hierbij een rol, door er voor te zorgen dat dergelijke voorzieningen in elke wijk in Deventer beschikbaar zijn.

Voorkomen is beter dan genezen

De gemeente Deventer hecht veel belang aan algemene aandacht voor jongeren. Hulp is goed bereikbaar, laagdrempelig en effectief. Hierbij is het zaak dat ook de moeilijk bereikbare groepen jongeren aan bod komen.

Het preventieve jeugdbeleid wil voorkomen dat jongeren in een risicogroep belanden. Het beleid is erop gericht om een omgeving te creëren die veilig en warm is, maar tegelijkertijd ook uitdagend en avontuurlijk. Bij het preventieve jeugdbeleid speelt het signaleren van risico's zoals misbruik en verslaving uiteraard ook een belangrijke rol.

Veel mensen zijn gelukkig goed in staat om zelf te signaleren dat iets niet goed gaat met een kind of jongere, of de relatie tussen een kind en de ouders. Maar niet voor alle ouders en jongeren is het logisch of mogelijk om verantwoordelijkheid te dragen en zelf initiatief te nemen. Dan is het belangrijk dat opvoed- en opgroei-problematiek wordt signaleerd door bijvoorbeeld het consultatiebureau, kinderopvang, school of jongerenwerk. Door op tijd hulp op maat te bieden, voorkomen we dat er grotere problemen ontstaan die veel moeilijker op te lossen zijn.

Hulpverleners die zich zorgen maken over een kind, kunnen dit aangeven in een computersysteem, de Verwijsindex genaamd. Als zij de naam van een kind invoeren, wordt voor hen zichtbaar of er meer collega's zijn die zich zorgen maken over dit kind. Als dit zo is, maken de hulpverleners samen een plan van aanpak om het probleem op te lossen. Deze registratie voorkomt dubbel werk en zorgt er voor dat hulpverleners goed samenwerken. Dit komt de hulp aan het kind of de jongere ten goede.

Risico's

Sommige omstandigheden of gebeurtenissen in de jeugd kunnen de ontwikkeling van een kind remmen. De gemeente besteedt daarom speciale aandacht aan twee grote risicofactoren:

Taalbeheersing

Een goede ontwikkeling begint met een goede taalbeheersing. Daarom toetst het consultatiebureau bij ieder kind van 18 maanden het taalniveau. Dit is bewust zo vroeg, omdat kinderen die achterlopen dan nog ruim de kans hebben om bij te leren, zodat ze met een goed taalniveau aan de basisschool kunnen beginnen als ze 4 jaar oud zijn. Kinderen die achterlopen, krijgen een zogeheten VVE-indicatie, wat staat voor Voor- en Vroegschoolse Educatie. Voor deze kinderen koopt de gemeente een kindplek in op een kindcentrum in de gemeente, waar gericht aandacht is voor de taalontwikkeling. De gemeente betaalt het grootste deel van de kosten van deze kindplek. De ouders betalen alleen een eigen bijdrage of leveren een wederdienst.

Vanaf 2013 krijgt de gemeente extra geld van het ministerie van Onderwijs - ongeveer 1 miljoen euro - om de taalachterstand bij peuters aan te pakken. Dit geldt besteedt de gemeente aan kwaliteitsverbetering op de kindcentra die VVE aanbieden.

Kwetsbare overgangsmomenten.

Uit onderzoek blijkt dat er in iedere jeugd drie overgangsmomenten zitten die bijzondere aandacht verdienen. Het eerste kwetsbare moment is de overgang van het basisonderwijs naar het voorgezet onderwijs. De andere kwetsbare momenten zijn de overgang van praktijkonderwijs/vmbo naar ROC en de overgang van jongeren naar de arbeidsmarkt.

Opmerking [sv1]: Martine: wat doet de gemeente om deze overgangen makkelijker te maken? Dat mis ik helemaal in het verhaal.

Toekomstvisie

De gemeente heeft in de Toekomstvisie 2030 een aantal doelen gesteld en afspraken gemaakt. Hieronder volgt een overzicht.

Gemeente verantwoordelijk voor Jeugdzorg

In het Regeerakkoord 2010 is een ingrijpende wijziging van het jeugdstelsel afgesproken. Het kabinet brengt uiterlijk in 2016 alle vormen van jeugdzorg onder verantwoordelijkheid van gemeenten. Conform de Bestuursafspraken 2011–2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor de huidige provinciale jeugdzorg inclusief de jeugdbescherming en de jeugdreclassering, de gesloten jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGZ) en zorg voor jeugd met een licht verstandelijk beperking.

De vernieuwing van de jeugdzorg staat niet op zichzelf, maar hangt samen met andere kabinetsplannen, zoals de overheveling van begeleiding naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), het wetsvoorstel werken naar vermogen en de maatregelen rondom passend onderwijs.

De organisaties op het gebied van jeugdbeleid en jeugdzorg hebben afspraken gemaakt. Bijvoorbeeld over aandacht voor taalachterstand, zodat ieder kind een goede start maakt met zijn of haar schoolloopbaan. Of het stimuleren van onderwijs dat aansluit op de arbeidsmarkt en op de leefwereld van jongeren. De overgang van de jeugdzorg naar de gemeenten moet leiden tot het versterken van de Deventer keten van jeugdzorg en zal nauw aansluiten op Van Wieg Naar Werk.

Centrale rol voor onderwijs

De rol van scholen in Deventer is al heel belangrijk en deze rol wordt in de toekomst verder uitgebouwd. De school is namelijk een plek waar kinderen zich ontwikkelen en nieuwe dingen leren, maar ook een plek waar ze spelen en zich veilig voelen. Dit is een goed uitgangspunt om kinderen te helpen bij hun ontwikkeling.

De Brede School

De gemeente stimuleert de Brede School en de daarbij behorende activiteiten. Binnen een Brede School is samenwerking tussen basisscholen en partijen die zich bezighouden met sport, cultuur, opvoeding en opvang van kinderen. Zo maken kinderen in hun eigen omgeving kennis met buitenschoolse activiteiten.

Stimuleren werkervaringsplaatsen

Voor oudere kinderen wil de gemeente werkervaringsplaatsen stimuleren. Deze zijn bedoeld voor jongeren die niet werken of naar school gaan. Een werkervaringsplaats biedt hen de kans om ervaring op te doen en daagt hen uit om alsnog benodigde kwalificaties te gaan halen.

Visie op kindcentra

Naast de plannen uit de Toekomstvisie stelt de gemeenteraad in 2012 een visie op kindcentra vast. De kernpunten hierin zijn het verhogen van het taal- en ontwikkelingsniveau van kinderen, meer jongeren een diploma laten halen en zorgen dat geen enkele kleuter met een taalachterstand aan het basisonderwijs begint.

De Lokale Educatieve Agenda (LEA)

De Lokale Educatieve Agenda is een bestuurlijk overleg tussen onderwijsorganisaties, waarin afspraken worden gemaakt over zaken als onderwijshuisvesting en voortijdig schoolverlaten.

Omdat onderwijs een belangrijke rol heeft in de weg van Wieg naar Werk is een goede aansluiting bij de instellingen op het gebied van jeugdzorg noodzaak. Als er zorgen zijn over een kind, kan de docent het probleem voorleggen het Beraad Extra Aandacht (BEA). Dit is een zorg- en adviesteam, aangevuld met jeugdzorg, waarbij onderwijs en jeugdinstellingen samen staan voor één kind, in samenspraak met de ouders/verzorgers.

Ontwikkelingen in het onderwijs

Het onderwijs is momenteel volop in ontwikkeling. Een belangrijke verandering is het nieuwe stelsel van passend onderwijs aan leerlingen die extra zorg nodig hebben. In de toekomst gaan veel meer kinderen die extra zorg nodig hebben, naar het reguliere onderwijs. Met de komst van passend onderwijs, de overheveling van jeugdzorg naar de gemeenten en werken naar vermogen, komen er meer mogelijkheden om direct in te zetten op kinderen die extra aandacht nodig hebben. De nieuwe gemeentetaken komen naast of in de plaats van bestaande taken, zoals leerplicht, leerlingenvervoer en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Er worden de komende jaren meerdere nieuwe wetten ingevoerd. De gemeente is hier op voorbereid en zorgt ervoor dat de schoolgebouwen in de gemeente voldoende ruimte hebben en mogelijkheden bieden om een breed aanbod van zorg te leveren.

Leerplichtwet en schoolverlaters

Kinderen in Nederland hebben zowel het recht om onderwijs te volgen als de plicht om dat te doen. De regels hiervoor staan in de Leerplichtwet, sinds kort een verantwoordelijkheid van gemeenten. Het doel is om jaarlijks bij de 550 meldingen van vroegtijdige schoolverlaters aan 385 jongeren een traject aan te bieden. Daarnaast hebben alle betrokken partijen een gezamenlijke aanpak beschreven in het Schoolverlatersoffensief Stedendriehoek.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Deventer

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) Deventer is een actieve netwerkorganisatie bestaande uit professionals die zich bezighouden met jeugd en jongeren. Bij het netwerk horen consultatiebureaus, kindcentra, scholen en verloskundigen, maar ook jongerenwerkers, huisartsen en anderen. De partners zitten veelal op plekken waar ouders toch al komen, in de natuurlijke omgeving van kinderen. Dit levert voor ouders meer dan 100 laagdrempelige inlooppunten op, waar zij eenvoudig een vraag kunnen stellen. Als de partner, bijvoorbeeld een leidster van een kindcentrum, het antwoord niet weet, kan zij terugvallen op het grotere netwerk om de ouders van het juiste antwoord te voorzien.

Positief Opvoeden

Hoe leer je kinderen regels, zonder hen de hele dag alles te verbieden? Positief opvoeden is een methode die kinderen stimuleert in hun ontwikkeling, maar ook duidelijk grenzen aangeeft. Het CJG werkt met de methode Triple P, wat staat voor Positief Pedagogisch Programma. Alle partners van het

Opmerking [sv2]: Kun je dit specifieker maken? Hoe doe je dat, inzetten op deze kinderen. Bedoel je dat financieel of met ondersteuning? Dit is erg vaag taalgebruik.

CJG zijn getraind in de methode, zodat zij ouders vanuit deze gedachte kunnen ondersteunen. Een bijkomend voordeel is dat de partners van het CJG min of meer dezelfde 'taal' spreken, wat duidelijkheid geeft naar ouders toe.

Krachtige regie en samenwerking bij meervoudige problemen

De gemeente Deventer stelt een krachtige regie en samenwerking in het werk voor jongeren met meervoudige problemen. Het doel is om deze groep snel te begeleiden om de problemen op te lossen. De hulpverlening kijkt hierbij naar de totale omgeving van de jongere. Deze regie is van toepassing als het hele huishouden lijdt onder de problematiek. In 2011 zijn specifieke doelgroepen benoemd, in 2012 zullen er nog meer worden geformuleerd om tot een effectievere en efficiëntere aanpak te komen.

Bezuinigingen

In 2011 besloot de gemeenteraad om budgetten voor het jeugdbeleid te verminderen. Dit werkt beperkend op de resultaten van de partners uit de keten van instanties.

Jeugd in beeld

De Jeugdmonitor 'Jeugd In Beeld' is een onderzoek dat halfjaarlijks meet hoe het gaat met de Deventer jeugd. De vijfde editie van de Jeugdmonitor is begin 2012 afgerond. Het onderzoek meet onder meer hoeveel peuters een VVE-indicatie krijgen, hoeveel jongeren de school verlaten zonder diploma en de verzuimcijfers in het onderwijs. Door dit onderzoek tweemaal per jaar te doen, krijgen de gemeente en de instanties een goed beeld van trends en ontwikkelingen.

Conclusie

Op het gebied van jeugd en onderwijs wijzigt er de komende jaren nogal wat: bezuinigingen in het speciaal onderwijs, de invoering van passend onderwijs en bezuinigingen. Bovendien wordt de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg, staat de invoering gepland van de Wet Werken naar Vermogen en komen er extra mogelijkheden om taalachterstand vroeg aan te pakken.

De gemeente en het onderwijs hebben gekeken voor welke opgaven ze de komende jaren staan en wat goede, toekomstige oplossingen zijn. Ze willen dat kinderen opgroeien in een fijne omgeving, met goed onderwijs en voldoende mogelijkheden om hun talenten te ontwikkelen.

De koers voor de komende jaren is vastgelegd in de Lokaal Educatieve Beleidsagenda 2011-2015: doorgaande lijnen Van Wieg Naar Werk. Het onderwijs, maar ook vertegenwoordigers vanuit CJG, welzijn en kindcentra hebben meegedacht in het bepalen van de koers voor de toekomst.

Conclusie is dat het onderwijs in Deventer de komende jaren een centrale rol blijft spelen en dat deze rol steeds belangrijker wordt in het gehele aanbod van zorg aan kinderen en jongeren. Zo krijgt elk kind namelijk zorg op maat. Laagdrempelig en dicht bij huis.

Wilt u meer weten?

Kijk dan op

www.deventer.nl

www.cjgdeventer.nl

www.positiefopvoeden.nl

Of bel met de gemeente Deventer: 14 0570